Eiropas Parlaments
2019-2024

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

2023/0418(COD)

5.3.2024

***I
ZIŅOJUMA PROJEKTS

par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko attiecībā uz Serbijas Koordinācijas direktorāta (*Koordinaciona uprava*) izdoto Serbijas pasu turētājiem groza Regulu (ES) 2018/1806
(COM(2023)0733 – C9-0412/2023 – 2023/0418(COD))

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

Referents: *Matjaž Nemec*

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums

*	Apspriežu procedūra
***	Piekrišanas procedūra
***I	Parastā likumdošanas procedūra (pirmais lasījums)
***II	Parastā likumdošanas procedūra (otrais lasījums)
***III	Parastā likumdošanas procedūra (trešais lasījums)

(Norādītā procedūra pamatojas uz akta projektā ierosināto juridisko pamatu.)

Grozījumi akta projektā

Parlamenta grozījumi, kas sagatavoti divās slejās

Svītrotās teksta daļas iezīmē ***treknā slīprakstā*** kreisajā slejā. Aizstātās teksta daļas iezīmē ***treknā slīprakstā*** abās slejās. Jauno tekstu iezīmē ***treknā slīprakstā*** labajā slejā.

Pirms katra grozījuma ievietotā informācijas bloka pirmā un otrā rinda norāda uz attiecīgo teksta daļu izskatāmajā akta projektā. Ja grozījums attiecas uz spēkā esošu aktu, ko paredzēts grozīt ar akta projektu, informācijas blokā papildus iekļauj trešo un ceturto rindu, kurās attiecīgi norāda spēkā esošo aktu un atbilstīgo teksta vienību tajā.

Parlamenta grozījumi, kas sagatavoti kā konsolidēts teksts.

Jaunās teksta daļas iezīmē ***treknā slīprakstā***. Svītrotās teksta daļas iezīmē ar simbolu ▌ vai pārsvītro. Aizstātās teksta daļas iezīmē, ierakstot jauno tekstu ***treknā slīprakstā*** un izdzēšot vai pārsvītrojot aizstāto tekstu.
Tas neattiecas uz tīri tehniska rakstura grozījumiem, kurus izdara attiecīgie dienesti, gatavojot galīgo tekstu. Tie netiek iezīmēti.

SATURA RĀDĪTĀJS

Lpp.

EIROPAS PARLAMENTA NORMATĪVĀS REZOLŪCIJAS PROJEKTS 5

PASKAIDROJUMS 6

EIROPAS PARLAMENTA NORMATĪVĀS REZOLŪCIJAS PROJEKTS

par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko attiecībā uz Serbijas Koordinācijas direktorāta (*Koordinaciona uprava*) izdoto Serbijas pasu turētājiem groza Regulu (ES) 2018/1806
(COM(2023)0733 – C9-0412/2023 – 2023/0418(COD))

(Parastā likumdošanas procedūra: pirmais lasījums)

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Komisijas priekšlikumu Eiropas Parlamentam un Padomei (COM(2023)0733),

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 2. punktu un 77. panta 2. punkta a) apakšpunktu, saskaņā ar kuriem Komisija tam ir iesniegusi priekšlikumu (C9-0412/2023),

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 3. punktu,

– ņemot vērā Reglamenta 59. pantu,

– ņemot vērā Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas ziņojumu (A9-0000/2024),

1. pieņem nostāju pirmajā lasījumā, atbalstot Komisijas priekšlikumu;

2. prasa Komisijai priekšlikumu Parlamentam iesniegt vēlreiz, ja tā savu priekšlikumu aizstāj, būtiski groza vai ir paredzējusi to būtiski grozīt;

3. uzdod priekšsēdētājai Parlamenta nostāju nosūtīt Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu parlamentiem.

PASKAIDROJUMS

a. Vispārīga informācija

2023. gada 16. novembrī Komisija nāca klajā ar priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko attiecībā uz Serbijas Koordinācijas direktorāta (*Koordinaciona uprava*) izdoto Serbijas pasu turētājiem groza Regulu (ES) 2018/1806.

Komisija uzskata, ka šis Regulas (ES) 2018/1806 grozījums ļaus atbrīvot Serbijas Koordinācijas direktorāta izdoto Serbijas pasu turētājus no vīzas prasības, lai šķērsotu dalībvalstu ārējās robežas, ja uzturēšanās nav ilgāka par 90 dienām jebkurā 180 dienu laikposmā.

Kosova 2009. gadā tika iekļauta Regulas (EK) Nr. 539/2001 I pielikuma 2. daļā, kas nozīmē, ka Kosovas izdoto pasu turētājiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzai. Komisija 2012. gada 19. janvārī sāka dialogu par vīzu režīma liberalizāciju ar Kosovu. Komisija 2012. gada 14. jūnijā iepazīstināja Kosovu ar ceļvedi, kurā norādīti visi tiesību akti un citi pasākumi, kas Kosovai jāpieņem uz jāīsteno, lai tuvotos vīzu režīma liberalizācijai. Šis dialogs tika sekmīgi pabeigts, un 2016. gada 4. maijā Komisija iesniedza priekšlikumu[1] pārcelt Kosovu uz Regulas (EK) Nr. 539/2001 II pielikumu.

Par šo priekšlikumu tika panākta galīgā vienošanās, un to pieņēma 2023. gada 19. aprīlī. Ar Regulu (ES) 2023/850[2] tika grozīta Regula (ES) 2018/1806[3] (ar kuru pa to laiku bija aizstāta Regula (EK) Nr. 539/2001), pārceļot Kosovu no minētās regulas I pielikuma 2. daļas uz II pielikuma 4. daļu. Tāpat kā visos iepriekšējos sekmīgi noslēgtajos dialogos par vīzu režīma liberalizāciju, tika nolemts, ka atbrīvojums no vīzas prasības būtu jāpiemēro tikai biometrisko pasu turētājiem. Turklāt tika nolemts, ka atbrīvojums nebūtu jāpiemēro līdz dienai, no kuras sāk faktiski darboties Eiropas ceļošanas informācijas un atļauju sistēma (ETIAS), kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1240[4], vai līdz 2024. gada 1. janvārim, atkarībā no tā, kurš no termiņiem iestājas pirmais. Pēc Regulas (ES) 2023/850 pieņemšanas Serbijas Koordinācijas direktorāta izdoto Serbijas pasu turētāji joprojām būtu vienīgie Rietumbalkānu reģiona pilsoņi, kuriem, ceļojot uz ES īstermiņa uzturēšanās nolūkā, ir vajadzīga vīza.

Stājoties spēkā atbrīvojumam no vīzas prasības Kosovas pasu turētājiem, Komisija uzskatīja, ka vairs nepastāv iemesli Serbijas Koordinācijas direktorāta izdoto Serbijas pasu turētāju

---

1 COM/2016/0277 final.

2 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/850 (2023. gada 19. aprīlis), ar kuru groza Regulu (ES) 2018/1806, ar ko izveido to trešo valstu sarakstu, kuru valstspiederīgajiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzām, kā arī to trešo valstu sarakstu, uz kuru valstspiederīgajiem minētā prasība neattiecas (Kosova (Šis nosaukums neskar nostājas par statusu un atbilst ANO DP Rezolūcijai 1244/1999 un Starptautiskās Tiesas atzinumam par Kosovas neatkarības deklarāciju.)) (OV L 110, 25.4.2023., 1.–4. lpp.).

3 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1806 (2018. gada 14. novembris), ar ko izveido to trešo valstu sarakstu, kuru valstspiederīgajiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzām, kā arī to trešo valstu sarakstu, uz kuru valstspiederīgajiem minētā prasība neattiecas (OV L 303, 28.11.2018., 39. lpp.).

4 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1240 (2018. gada 12. septembris), ar ko izveido Eiropas ceļošanas informācijas un atļauju sistēmu (ETIAS) un groza Regulas (ES) Nr. 1077/2011, (ES) Nr. 515/2014, (ES) 2016/399, (ES) 2016/1624 un (ES) 2017/2226 (OV L 236, 19.9.2018., 1. lpp.).

izslēgšanai no minētā atbrīvojuma no vīzas prasības un ka visiem Rietumbalkānu reģiona pilsoņiem vajadzētu būt iespējai ceļot uz Šengenas zonu bez vīzas.

b. Serbijas Koordinācijas direktorāts

Norisinoties dialogam par vīzu režīma liberalizāciju ar Serbiju, tika izveidots Serbijas Koordinācijas direktorāts. Tam bija jāaizstāj septiņi Serbijas teritorijā dažādās vietās atrodošies reģionālie policijas direktorāti, kas līdz tam bija atbildīgi par pasu izsniegšanu Kosovas serbiem. Serbijas Koordinācijas direktorāta izdotās pases ir biometriskās pases, un to turētāji kopš direktorāta izveides tās izmanto par ceļošanas dokumentiem ceļošanai uz ES.

Kopš 2008. gadā tika sākti pirmie dialogi par vīzu režīma liberalizāciju, Komisijai nosprauda vispārēju mērķi piešķirt visam Rietumbalkānu reģionam bezvīzu piekļuvi Šengenas zonai. Vīzas prasības Melnkalnei, Ziemeļmaķedonijai un Serbijai tika atceltas 2009. gadā, Albānijai un Bosnijai un Hercegovinai 2010. gadā un Kosovai 2023. gadā. Šajā kontekstā Serbijas Koordinācijas direktorāta izdoto Serbijas pasu turētāju izslēgšana no atbrīvojuma no vīzas prasības nodrošinātu to, ka visam Rietumbalkānu reģionam tiek piemērots viens un tas pats vīzu režīms.

c. Referenta nostāja

Eiropas Savienības vīzu politika, tostarp tās vīzu režīma liberalizācija, neapšaubāmi ir bijis viens no ietekmīgākajiem Eiropas ārpolitikas instrumentiem. Tomēr, ņemot vērā pasaules ģeopolitikas sarežģītību, kā arī bieži vien Eiropas Savienības iekšējās domstarpības, ir nācies veidot kompromisus un pieņemt lēmumus, kas nereti vēlāk radījuši problēmas. Tas attiecas uz Rietumbalkāniem, kur jautājumi nekad nav vienkārši un reti ir viegli risināmi.

Attiecībā uz Komisijas priekšlikumu referents uzskata, ka šis sarežģītais jautājums prasa izsvērt visus faktus un aspektus, tomēr ir vajadzīga arī uz panākumiem balstīta pieeja, uz brīdi noliekot malā politiku.
Ir jāatzīst, ka Eiropas Savienība lielā mērā ir bijusi šīs problēmas katalizators, un tādēļ referents uzskata, ka pienācis laiks Eiropas Savienībai atrisināt šo problēmu.

Iespējams, nebija saprātīgi 2008. gada vīzu režīma liberalizācijas dialoga ietvaros noteikt atšķirību attiecībā uz Kosovā dzīvojošo serbu pasu izsniegšanu, zinot, jo bija labi zināms, ka šāda pieeja var būt tikai pagaidu risinājums. Vienlaikus šajā pagaidu risinājumā netika paredzēti pietiekami aizsardzības pasākumi, kas paredzētu tā izbeigšanu.

Turklāt progresa trūkums Serbijas un Kosovas attiecību normalizēšanā un tas, ka Serbijas un Kosovas dokumenti joprojām nav savstarpēji atzīti, arī nav veicinājuši to, lai šis jautājums nekļūtu par problēmu.

Referents labi apzinās, ka Serbijas pastāvīgie iedzīvotāji Kosovā, kas ir Serbijas Koordinācijas direktorāta izsniegto pasu turētāji, joprojām ir pēdējā to personu kategorija Rietumbalkānos, kurām ir vajadzīga ES vīza, taču viņi pie tā nekādi nav vainīgi. Referents uzskata, ka tā ir diskriminācija, un principā pauž visstingrāko viedokli, ka jebkāda diskriminācija būtu

jāaizliedz un, ja tā notiek, nekavējoties jānovērš. Šis pats princips būtu jāpiemēro arī šim priekšlikumam.

Līdz brīdim, kad būs atrisināts Kosovas galīgais statuss vai panākts būtisks progress Kosovas un Serbijas attiecību normalizēšanā, referents uzskata, ka ar šo priekšlikumu nevajadzētu mēģināt atrisināt strīdu starp Serbiju un Kosovu, kā arī nebūtu jāgaida, ka tas varētu atrisināt strīdu starp Serbiju un Kosovu. Referents uzskata, ka, lai sasniegtu vislabāko rezultātu, politika būtu jānoliek malā un pieeja šim jautājumam jāuzskata par tehnisku jautājumu.

Tādēļ, izprotot jautājumu sarežģītību un ņemot vērā visus dažādos aspektus, referents atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu un atbalsta tā ātru pieņemšanu Parlamentā bez grozījumiem vēl šajā Parlamenta sasaukumā.